

Het verwijderen van de keelamandelen en neusamandel

Binnenkort wordt uw kind opgenomen in Gelre Apeldoorn voor het verwijderen van keelamandelen en/of de neusamandel. Deze folder biedt u en uw kind informatie over de voorbereidingen, de gang van zaken in het ziekenhuis en de nazorg thuis.

Belangrijk! Toestemming geven voor operatie

De mondelinge uitleg, zoals u die al van uw KNO-arts heeft gekregen en de informatie in deze folder vallen onder de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO). Hierin staat ook dat de ouder(s)/verzorger(s) van een kind onder de 12 jaar toestemming moeten geven voor de ingreep. Als uw kind ouder is dan 12 jaar, dan moeten zowel kind als ouder(s)/verzorger(s) toestemming geven. Is uw kind 16 jaar of ouder dan is alleen de toestemming van uw kind nodig. Zie voor informatie de website: www.jadokterneedokter.nl.

Waar meldt u zich op de dag van de operatie?

Om **7.15 uur** meldt u zich met uw kind bij de KNO kinderdagverpleging op de 2e verdieping, route 39.

Ga niet met het openbaar vervoer of de fiets naar huis terug!

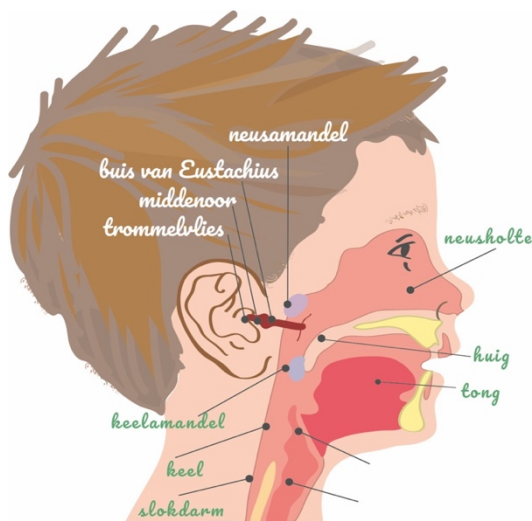
Wat doet u op de ochtend van de operatie thuis?

Op de ochtend van de operatie geeft u uw kind **thuis om 6.30 uur**:

1. een paracetamol (zet)pil van mg en een diclofenac zetpil van mg;
2. 100 ml **suikerhoudende** ranja, appelsap of thee **met suiker**. Dit is bedoeld om de bloedsuikerspiegel op peil te houden, omdat uw kind verder **nuchter** moet zijn.

Doe uw kind thuis alvast een pyjama aan.

Keelamandelen en neusamandel

Keelamandelen

- Achter in de keel, links en rechts, zitten twee keelamandelen (tonsillen). Het gehele gebied van de neus-keelholte zit vol met soortgelijke organen. De tonsillen zijn veruit de grootste van dit hele complex.
- De functie van de keelamandelen is in het kort het wegvangen van binnendringende ziekteverwekkers, zoals bacteriën en virussen. Verder zijn ze een schakel in een ingewikkeld systeem in het lichaam, dat afweerstoffen maakt tegen ziekteverwekkers.
- Een pasgeboren baby heeft via het bloed van de moeder afweerstoffen meegekregen, maar deze zullen snel verdwijnen. Het kind zal zelf afweerstoffen moeten gaan maken. De keelamandelen spelen daarbij een grote rol. Na ongeveer een jaar wordt de taak van de amandelen overgenomen door andere organen.
- Het kan voorkomen, dat de amandelen te veel te verduren krijgen en zo ziek worden, dat de algehele gezondheid wordt aangetast. In dat geval kunnen ze beter worden verwijderd. Tegelijkertijd wordt dan ook de neusamandel, die achter het zachte gehemelte zit, verwijderd.

Neusamandel

- De neusamandel (adenoid) wordt in de volksmond vaak 'neuspoliep' genoemd. Ten onrechte, want neuspoliepen zijn iets anders. De neusamandel zit niet in de neus, maar in de neus-keelholte. Deze ruimte ligt achter de neus en boven het zachte gehemelte. De lucht die je in- en uitademt komt er doorheen, tenminste als er door de neus wordt geademd. In de neus-keelholte begint de buis van Eustachius, die lucht naar de oren moet voeren.
- Als de neusamandel te groot is of chronisch ontstoken, kan er geen of te weinig lucht meer door. Neus en oren kunnen dan verstopt raken. In dat geval kan de neusamandel het beste worden verwijderd. Dat kan bij zeer jonge kinderen soms al nodig zijn. De grootte van de neusamandel neemt af vanaf de leeftijd van 8 jaar. De neusamandel kan na het verwijderen soms weer aangroeien.

Thuis, vóór de operatie

Het is belangrijk dat u uw kind **volledig én eerlijk** voorbereid op wat het kan verwachten. Vertel ook over de **pijn** die het kind zal hebben. Met name bij het verwijderen van de keelamandelen is het slikken pijnlijk.

U als ouder kent uw kind het beste om te weten hoe u hem/haar kunt voorbereiden op de operatie. Zo werkt het bij het ene kind wel en het andere kind juist niet om al lang voor de operatie datum met grote regelmaat hierover te praten. Wij adviseren wel om een paar dagen voor de operatie samen met uw kind een en ander al voor te bespreken en samen het **voorlichtingsfilmpje** op **Youtube** te bekijken. De titel van het filmpje is **'Neus en/of keelamandelen verwijderen bij kinderen'** en is te vinden via ons kanaal: www.youtube.com/gelreziekenhuizen In dit filmpje komt het hele operatietraject aan de orde. De operatie zelf wordt niet in beeld gebracht.

Het is mogelijk om – op afspraak – vooraf met uw kind eens te komen kijken en kennis te maken met de afdeling KNO-kinderdagverpleging.

Voorschriften vooraf

- Het is belangrijk dat de behandelend arts van uw kind op de hoogte is van eventuele bijzonderheden zoals temperatuurverhoging, hartafwijkingen en medicijnen enz. Geeft u deze informatie tijdig van tevoren door.
- Wanneer uw kind inhalatie medicijnen gebruikt voor longproblemen ('pufjes'), dan moet uw kind deze gewoon blijven gebruiken.
- Op de **dag van opname** is het noodzakelijk dat uw kind **nuchter** is.
Als uw kind niet nuchter is, kan de operatie niet doorgaan!
 - **Na 24.00 uur** 's nachts mag uw kind niets meer eten.
 - **Om 06.30 uur** in de ochtend moet uw kind nog wel **100 ml** helder vocht zoals ranja, appelsap of thee **met suiker** drinken. Dit is bedoeld om de suikerspiegel op peil te houden, omdat uw kind verder **nuchter** moet zijn.
Let op: uw kind mag absoluut geen melk, melkproducten of andere vruchtensappen dan appelsap drinken!
 - **Om 06.30 uur** geeft u uw kind een **paracetamol en diclofenac (zet)pil**.
 - **Borstvoeding** mag nog tot **05.00 uur 's nachts** gegeven worden.
- We adviseren u als ouder/verzorger om **zelf wel te ontbijten**.
- De operatie kan niet doorgaan als uw kind ziek is, koorts heeft of als er in de directe omgeving een infectieziekte heerst (bof, waterpokken, roodvonk etc.). Ook als uw kind ontstoken wondjes of steenpuisten heeft, moet de ingreep uitgesteld worden. Neem dan contact op met de KNO-poli. Indien de KNO-poli niet bereikbaar is, neem dan contact op met de spoedeisende hulp (SEH) van het ziekenhuis. Aan het eind van deze folder vindt u de contactinformatie.
- Wilt u uw kind thuis alvast een pyjama of nachthemd aandoen en sokken aantrekken?
- Het is raadzaam een reserve pyjama mee te nemen. Neemt u voor uzelf ook een extra shirtje/broek mee in verband met ongelukjes bij evt. braken.

- Wilt u eventuele **sieraden** van uw kind (oorbelletjes, ringen etc.) **thuis afdoen**. Dit vanwege **de hygiëne** op de operatieafdeling. Sieraden van u als ouder kunt u ook het beste thuis laten. **Verwijder** ook alle eventuele **nagellak** bij uw kind.
- Bij een klein kind graag de eigen tuitbeker meenemen. **Geen** anti-lekbekers, flessen met een speen, rietje, en bidons. Eventueel mag een fopspeen wel.
- Haal van tevoren voor een paar dagen Paracetamol zetabletten in huis. De sterkte van de paracetamol is afhankelijk van het gewicht van uw kind. Via de KNO-poli krijgt u een recept diclofenac zetabletten mee, zorg dat u deze ook in huis heeft voor de ingreep. Zie het schema achter in deze brochure.

In het ziekenhuis, de operatie

In dit hoofdstuk geven we eerst een uitleg voor uw kind. U kunt dit samen lezen of voorlezen. Daarna volgt een uitleg voor u als ouder/verzorger. Tenslotte volgen enkele belangrijke voorschriften die gelden tijdens de behandeldag.

Uw kind wordt om **07.15 uur** verwacht op de KNO kinderdagverpleging van Gelre Apeldoorn. Volg in het ziekenhuis **route 39**. Wanneer u niet weet waar u moet zijn, kan de portier u de weg wijzen.

Voor het kind

- In het ziekenhuis kom je op een kamer waar nog meer kinderen zijn, die net als jij naar de dokter gaan.
- Je krijgt een armbandje om met je naam erop. De verpleegkundige vertelt hoe het allemaal gaat deze ochtend. Je mag ook even oefenen met het blazen in het kapje.
- Om je pyjama schoon te houden krijg je een witte doek om. Daarna gaan we met z'n allen naar de wachtkamer. Als je aan de beurt bent, ga je naar de behandelkamer. Daar mag je op schoot zitten bij een verpleegkundige. Je vader of moeder of verzorger gaat met je mee.

- De dokter stelt nog een paar vragen.
- Je blaast in een kapje dat de 'slaapdokter' (anesthesist) voor je mond houdt.
- Als je 'slaapt' haalt de dokter de amandelen uit je keel.
- Als je weer wakker wordt, heb je pijn in je keel en komt er wat bloed uit je mond. Dit moet je goed uitspugen! En daarna drink je een paar slokken koud water.
- Het bloeden is snel over. Je moet regelmatig drinken, want dan wordt je keel snel weer beter. Je mag zoveel ijsjes eten als je kan, want dat is heel goed voor je keel.

Uitleg voor de ouder/verzorger

- In verband met de ruimte en de rust voor de kinderen **mag er slechts één ouder of verzorger** bij het kind op zaal blijven. **Ook broertjes en zusjes en andere familieleden mogen niet mee.**
- U gaat met uw kind mee naar de wachtkamer. Wanneer uw kind aan de beurt is, wordt u met uw kind door een verpleegkundige opgehaald. In de behandelkamer zijn veel verschillende medewerkers aanwezig.
- Uw kind komt op de schoot van een verpleegkundige te zitten, zodat het hoofd en de handjes vastgehouden kunnen worden.
- De kno-arts stelt nog enkele vragen, waaronder of uw kind loszittende tanden of kiezen heeft. Het knippen van keel- en neusamandelen gebeurt via de mondholte. Hierdoor kan het zijn dat loszittende tanden of kiezen loslaten tijdens de behandeling. Heeft uw kind tanden en/of kiezen die loszitten? Geef dit dan ook vóór de behandeling door.
- U blijft bij uw kind tot het 'in slaap' is gebracht door de anesthesist.
- De arts of de verpleegkundige geeft aan wanneer u de behandelruimte moet verlaten. U wordt door de verpleegkundige terug begeleid naar een andere ruimte waar u kunt wachten. Na ongeveer 10 minuten is de behandeling klaar.
- De verpleegkundige roept u zo snel mogelijk na de behandeling, zodat u weer samen met uw kind op zaal kunt zijn.
- Het is nu erg belangrijk dat u uw kind stimuleert om regelmatig te drinken.
- Als alles gaat zoals het hoort te gaan, kan uw kind rond 12.00 uur weer naar huis.
- Neem uw kind met een auto of taxi mee naar huis (niet met de fiets of het openbaar vervoer). Zorgt u er ook voor om de eerste 24 uur thuis de beschikking te hebben over een auto. Zo kunt u in het geval van een eventuele nabloeding snel en gemakkelijk naar het ziekenhuis rijden.

Indien uw kind een nachtje moet blijven

Moet uw kind op aangeven van de arts toch een nacht in het ziekenhuis blijven? Dan wordt uw kind om ongeveer 11.30 uur naar de kinderafdeling gebracht. U kunt de hele dag aanwezig zijn en 's nachts bij uw kind op de kamer blijven slapen. U moet dan zelf uw avondmaaltijd zorgen, dit kan eventueel wel bijbesteld worden op de afdeling. De kosten zijn dan voor uw rekening. Het ontbijt krijgt u als ouder/verzorger wel van het ziekenhuis.

Informatie over de gang van zaken krijgt u op de kinderafdeling zelf. De volgende morgen kan uw kind, nadat de KNO- arts langs is geweest, weer naar huis.

Thuis, na de operatie

Naast een goede voorbereiding is het ook belangrijk om aandacht te besteden aan de verwerking van de ziekenhuisopname. De opname en operatie kunnen door een kind als angstig en ingrijpend worden ervaren. Vooral de onmacht, de angst voor het vreemde en de pijn kunnen nog lang in de gedachten van een kind blijven. Kinderen kunnen op verschillende manieren bezig zijn met verwerken. Door erover te praten, te spelen, te lezen, te schrijven of te tekenen. Denk ook aan het terug kijken van de voorlichtingsfilm

Dag 1 (dag van de ingreep):

- Uw kind mag **niet** naar buiten.
- Overdag uw kind regelmatig (elke 45-60 minuten) **koud** laten drinken.
- Koude dranken, koude yoghurt, vla en waterijs, brood zonder korst, koude pannenkoeken, koude knakworst etc.
- Bij misselijkheid kleine slokjes cola (zonder prik) geven.
- **Pijnstilling** geven volgens het meegekregen schema: Paracetamol en Diclofenac zetpillen. Diclofenac heeft u al op recept gekregen via de KNO-poli. De dosering is afhankelijk van het gewicht van uw kind: zie pijnstillingsschema.
- Niet in een warm bad of onder een warme douche.

Dag 2:

- Uw kind mag naar buiten maar niet in de volle zon.
- Eten mag uitgebreid worden naar lauw/zacht voedsel.
- **Koud** drinken blijft belangrijk.
- **Pijnstilling** blijven geven volgens het meegekregen schema.
- Niet in een warm bad of onder een warme douche.

Dag 3:

- Eten uitbreiden tot normaal, let wel op het vermijden van kruidig eten en scherpe randen.
- **Pijnstilling** blijven geven volgens het meegekregen schema.

Dag 4:

- Pijnstilling afbouwen. Paracetamol mag maximaal 1 week gegeven worden.

Algemene leefregels in de eerste week na de operatie

- Laat uw kind de eerste 2 dagen niet met een rietje of uit een anti-lekbeker of fles drinken. Dit verhoogt de kans op een nabloeding.
- Het beste middel tegen de pijn is regelmatig drinken. Vaak drinken is belangrijker dan de hoeveelheid per keer. Alles wat erg zuur, zoet of zout is, doet pijn aan de wond in de keel.
- Laat uw kind de eerste dagen niet zelf tandenpoetsen en gebruik geen tandpasta.
- Eventuele klachten over pijn in of bij de oren is normaal en gaat vanzelf weer over.
- De eerste dagen **moet** u regelmatig pijnstilling geven (Paracetamol en Diclofenac zetpillen). Kijk hiervoor naar het pijnstillingsschema wat u heeft gekregen. De sterkte van de zetpil is afhankelijk van het gewicht van uw kind. Diclofenac haalt u met een recept op uit de ziekenhuisapotheek (dit heeft u meegekregen via de KNO-poli). U kunt bij de ziekenhuisapotheek ook **afwijkende paracetamoldoseringen** kopen.

- Geef nooit aspirine of aspirinebevattende preparaten, deze kunnen het bloed verdunnen en daardoor bloedingen veroorzaken.
- U mag uw kind de neus laten snuiten. Dit doet u per kant, dus één kant dichthouden en de andere 'blazen'.
- Wanneer uw kind zich goed voelt, kan het na een week weer naar school.
- Na het verwijderen van keel- en neusamandelen mag uw kind de eerste week niet zwemmen.
- Sporten mag op geleide van herstel en vermoeidheid. Gun uw kind gerust meer tijd zodat hij of zij weer voldoende conditie heeft om te sporten.

Mogelijke complicaties

De KNO-arts heeft u uitgelegd wat het doel en de risico's van de operatie zijn. Het doel is doorgaans het verminderen van de klachten van de neus- en keelamandelen zoals pijn, ontstekingen of problemen met de ademhaling 's nachts.

- Het risico van met name de keelamandeloperatie is een nabloeding. Deze treedt bij verwijderen van de keelamandelen in ongeveer 2% van de gevallen op, meestal gedurende de ochtend na de ingreep. Later in de week kan dit ook nog gebeuren. Uw kind ondergaat in dat geval een tweede operatie onder narcose.
- In zeldzame gevallen kan tandschade ontstaan of een wondje in de mond-/keelholte.

Contact opnemen en vragen

Neem contact op met polikliniek KNO (tussen 8:30 en 16.00 uur) via: **055 - 581 82 02** wanneer:

- uw kind een temperatuur krijgt boven de 38,5°C;
- uw kind blijft spugen of wanneer uw kind helder rood (vers) bloed uit spuugt. **Belt u meteen, ook 's nachts.** (De dag van de behandeling kan het kind wat oud bruin/donkerrood bloed opgeven; dit is meestal geen probleem);
- u na het lezen van deze folder nog vragen heeft.

Buiten kantooruren en in het weekend neemt u contact op met Gelre Apeldoorn via: **055 - 581 81 81**. U vraagt dan om doorverbonden te worden met de afdeling Spoedeisende Hulp.

Deze informatie vindt u deels ook op www.kno.nl.

Pijnstillingschema

Doseringschema Paracetamol en Diclofenac bij neus- en keelamandeloperatie		
Gewicht (kg)	Paracetamol zetpil	Diclofenac zetpil
6-8 (paracetamol) 6-8 (diclofenac)	3x per dag 150 mg	2x per dag 6,25 mg
8-11,5 (paracetamol) 8-10 (diclofenac)	3x per dag 240 mg	3x per dag 6,25 mg
11,5-16 (paracetamol) 10-16 (diclofenac)	3x per dag 360 mg	3x per dag 6,25 mg
16-23 (paracetamol) 16-25 (diclofenac)	3x per dag 500 mg	3x per dag 12,5 mg
23-32 (paracetamol) 25-30 (diclofenac)	3x per dag 720 mg	2x per dag 25mg
>32 (paracetamol) 30-40 (diclofenac)	3x per dag 1000 mg	3x per dag 25 mg